

Ufficio Stampa della Provincia autonoma di Trento

Piazza Dante 15, 38122 Trento

Tel. 0461 494614 - Fax 0461 494615

uff.stampa@provincia.tn.it

COMUNICATO n. 859 del 28/03/2023

Traduzione in cimbri

Di klimategen bèkslom in Trentino: 'z hefta à a nàsüach online afte riskie un prioritét gehöart von pürger

In okasiong von internatzionalege Tage afte meteorolodjì un bintsche tang dòpo in lest report von Tisch intergovernatìf afte klimategen bèkslom von United Nations Organization boda gitt à da groaz aile bodada iz zo geba kontra in klimategen bèkslom, hefta à a nàsüach online zo khenna pezzar bazta pensàrn di trentinar pürger aftn tèma von klimategen bèkslom. In gedenkhante disan tage dar vitzevorsitzar vodar Provìntz un asesór afte urbanistìk, umbèlt un kooperatziong Mario Tonina untarstraicht bia bichte 'z izta disa inìtziatìf: “Di nàsüach hatt 'z zil auzonemma informatziongè bodà soìn nützlich zo vorstiana biavl di pürger bizzasansan von klimategen riskie un bele 'z soinz di prioritét”. Di date boda bartn khemmen augenump – khütta no dar Tonina – bartn soìn nützlich zo maga gian vürsnen pinn progråmm Trentino Klima 2021-2023 un nidarzolega da provintzial stratedjì boma bill vürtrang in di djar boda khemmen zo geba kontra, vor baz ma mage, un zo adatarase in klimategen bèkslom”. Di nàsüach boda hatt azpe titl “Klimategen bèkslom, baz boastzan?”, bart khemmen gemacht durch an khurtzan formulàr auzzovùlla online un bart khemmen draugeschauget von Provintziàl Àmt vor di Umbèlt (APPA) pittnàndar pitt TSM-Trentino School of Management.

Bazta tüat da autonome Provìntz vo Tria vor in klima

Di klimategen bèkslom bobar mang seng in üsarne lentar un bia da sbern afte umbèlt un afte sektör sotzialekonomike, hãm geschupft da provintzial vüarom auzolega an arbat progråmm gehozt “Trentino Klima 2021-2023” boda zoaget an bege boda hatt 'z zil åzonemma a provintziàl stratedjì vor di djar boda khemmen zo geba kontra, vor daz sèll boma mage, un zo adatarase in klimategen bèkslom. Disa stratedjì hatt zbisnen soìn ziln in sèll auzolega a provintzial Steratedjì vor an entwìklum boma mage auhaltn (Agenda 2030) un bart soìn dar strumént boda bart vüarn di arbat vodar Provìntz zo geba kontra dar groaz berme boda iz drå zo khemma vür un kontra in klimategen bèkslom.

Di maz zo geba kontra dar berme soinz, in groazan gântzan, di sèlln khött drinn in Provintziàl Plån vor di Enerdjì un di Umbèlt (2021-2030), anvétze di maz zo adatarase bartn khemmen auvargevuntet un drinngelèkk in di plån un in di progrèmm vo aniaglan sektör un da auzgepezzart. Dar Plån vor di Schütz von bazzar 2022-2027, ågenump sidar bintsche zait, hatt drinn an kapitl aftn ruòl boda hãm di klimategen bèkslom aftz bazzar un gitt sa an katalog afte maz bia zo adatarase aftz dise bèkslom, boda ågian mearar baz allz aftz bia zo nütza 'z bazzar saiz biavl zo nützasan saiz azpe qualitét, untarstraichante daz earst vo allz 'z zil zo schütza di qualitét vo disarn raiche.

Dar bege zuar disarn stratedjì iz koordinart vo Appa, pittar hilfe vonan provintziàl Tisch boda mocht drauschang aftz allz daz sèll boda ågeat in klimategen bèkslom, aftz disan Tisch bartna arbatn di vortretar vo mearare provintziàln dipartimèntn, darzuar barta soìn da bizzschaftege hilfe von emtar boda soìn toal von Bizzkomitatt (DICAM – Universitàt vo Tria, Stiftung E. Mach, Sitftung B. Kessler, MUSE, H.I.T).

Di arbat sin häüt iz gest da sèll zo sterchra in bizzschaft grunt aftz bia 'z sbernda di klimategen bèkslom in Trentino, un atz baz ma mochten impaitn vor di djar boda khemmen un zo vorstiana bele 'z bartn soinn di bichtegarstn klimategen riskie un darkhennen asó bele 'z magatn soinn di maz zo adatarase zo lega drinn in di stratedjì un dena innvångense in di struméntn nidarzolega di plån vor aniaglan sektor.

Ma bart haltnt kunt daz earst vo allz bele 'z soinn di pezzarn maz zo adatarase afte klimategen bèkslom zoa azta in di djar boda khemmen bartma mang soinn guat zo nütza pezzar 'z bazzar bobrall bodasan bart soinn mångl.

Vor allz ditza ünsar Provìntz iz zbisnen in earstn redjongen in Euròpa boda hatt genump toal dar Kart EU "adatarase in klimategen bèkslom" khemmante asó z'soina toal vonar kamòuschaft vo européan redjongen boda arbatn in konkrèt afte politike zo adatarase afte klimategen bèkslom. A bichtegar toal von protzèss zuar a stratedjì iz dar sèll innzovånga di djungen. Vor daz sèll izta khent augelekk dar prodjèkt "Konferéntz von djungen aftn klima in Trentino" vürgevüart von Provintziål Àmt zo Schütza di Umbèlt (APPA) un gemacht vodar feroine Viraçãõ&Jangada pittnåndar pinn Centro Europeo Jean Monnet un pittar Universitét vo Tria. 'Z soinda khent gemacht konferéntzàn in viar lentar Obar Garda un Ledro, Untar Valsugana un Tesìn un in di Kamöünder vo tria un Rovrait. In aniaglaz lånt soinda khent vürgelekk initsiativan zo macha nemmen toal di djungen disan prodjèkte gevüart vo låüt bodasen drinnarkhennen vo APPA, boda vor earst lirnensa abe di djungen un dena alle pittnåndar redetma drau afte bichtegarstn sachandarn boda di klimategen bèkslom machan vürkhemmen (baispil bia zo nütza an pestn 'z bazzar, gesunthait, turismus, auzseng un agrikoltür) un an lestn khön baz ma böllat tüan zo adatarase afte dise klimategen bèkslom, di vürlegom boda auvarkhemmen soinn gezoaget in aministratziongen un alln in sèlln bosen ågeat un mang khemmen inngevånk in da provintziål Stratedjì.

Darzuar in viar lånt konferéntzan, dar prodjèkt lekk vür zo macha andre konferéntzan khöbar "frai". 'Z soinn trèff augelekk sèlbart vo khnöpf djunge, klasse vo studéntn von schualn odar vodar Universitét, khnöpf von paròkie un åndre feroine vo djunge, dise o pinn zil zo lega vür baz ma schöllat tüan zo adatarase disan klimategen bèkslom, dise vürlegom bartn gian gelekk darzuar in sèlln von Konferéntzan von lentar.

Di trèff innzovånga di djungen bartnse rivan atz 29 von abrèl antånto in Trento Film Festival pittnar provintziål Konferént von djungen bodase bart haltnt in setz von MUSE un batnda nemmen toal di vortretar von lånt konferéntzan un von sèlln "frai" un pittnåndar bartnse nidarschraim an briaf boda bart haltnt kunt vo allz daz sèll boda iz khent auzgeredet.

Link nåsüach <https://tinyurl.com/cambiamenticlimaticiTrentino>

Link meteo internatzionål tage

<https://public.wmo.int/en/resources/world-meteorological-day/future-of-weather-climate-water-across-generat>

Übarsetzt von Schaltarle vor di zung von Toalkamou vodar Zimbar Hoachebene

(cdt)